

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Voluntas vera, nec solum signi, antecedens de vita omnium, etiam
reprobatorum, recta, & salute etsi non absolutè efficax: sed inefficax ex
Scriptura, & Patribus in Deo statuitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

voluntatem concipiat; eam tamen efficacem absolute non esse: sed secundum quid solum suum tantum inefficacem; ita Albertus Alexand. Bonauent. proxime S. Thom. 1. part. quest. 19. articulo 6. ad 1. Carthus. in 1. d. 46. quest. 1. Richard. art. 1. quest. 1. Durand. & Driedo ubi proxime Sotus ad Rom. 9. digressi de Prædest. à pagina 277. Cord. 1. questionar. 456. notab. 1. Valent. 1. part. quest. 19. punct. 2. Molina citat. quest. 19. d. 1. art. 6. folio 2. & 3. Valquez d. 83. cap. 3. & 4. Soar. opuscul. de libertate Dei d. 1. sect. 2. num. 10. Henricus de voluntate d. 20. cap. 3. num. 19. Ruiz d. 19. 20. 1. Arriaga d. 25. sect. 3. tamque omnes communiter: circa eius voluntatis antecedentis efficaciam dubium esse neque efficacem erga omnium universum rectam vitam, & salutem esse non posse cum plures & à vitæ rectitudine & salute consequentia deficiant: quod forte Doctores pro opposita citatos sententia decepti, ut minus bene loquerentur voluntatis diuinæ efficaciam solummodo attendentes. An verò una Dei voluntas erga omnium rectam vitam, & singulorum salutem, quasi uno ictu feratur inefficaciter, an potius sit aggregatum voluntatum, quibus rectam vitam universalemque omnium singularem Deus intendat: non explicatur à Doctoribus: quia (ut aestimo) supponitur postremum; cum ita singularem de recta vita, & salute cuiusque nostrum voluntate, & providentia sua curet: ac proinde generalis, & supernaturalis alia superflua, nec Deum magis ad has singularem concipendas (quibus generales scripturæ, Patrum, & Theologorum locutiones, & sententiæ de voluntate Dei erga omnium hominum rectam vitam, & salutem proprietate sermonis verificantur) agat, reddatve promptiorem. An verò etiam erga reproborum salutem vera hæc Dei voluntas inefficax absolute sit, erga prædestinatorum omnium, vel aliquorum eximie prædestinatorum (quos dicunt) salutem sit efficax? huius loci decisio non est sed disputationis sextæ: ubi an liberæ nostræ actiones, aliæque ab eis dependentia præfinitur intendive ante absolutum earum prævisionem efficaciter possint, examinabimus: denique an voluntas hæc Dei saltem inefficax de recta vita, & salute hominum conditionata proprie sit, erit hic examinandum, & citati quidem pro hac postrema sententia de Dei voluntate erga utrumque conditionatam proprie esse videntur docere: cum indiscriminam, tam de rectæ vitæ, quam de salutis nostræ voluntate Patres loquentes recitent: præsertim Ruiz d. 20. ferè tota. Nos autem distinctius de his, & aliis, ne doctrinæ veritas plurimum complicatione oblectetur.

CERTAMEN II.

Voluntas vera, nec solum signi, antecedens de vita omnium, etiam reproborum, recta, & salute eius non absolute efficax: sed inefficax ex Scriptura, & Patribus in Deo statuitur.

1. Deum de se ac voluntate sua non solius complacentiæ de nostra recta vita, & salute (possibili secundum prædictæ possibilitatis suæ statum iuxta plurimum sententiam, cui supra abnebamus, sed activo affectu, seu desiderio in utriusque existentiam, & antecedenti ac primaria sua voluntate ferri adeo in veteri & nouo testamento expressum est, ut mirer ea de re apud doctos Catholicos questionem extitisse. Ezech. 18. Numquid voluntatis meæ (id est ex me solum, & voluntatis, bonitatisque meæ propensione conceptæ) est mors impij, & non, ut conuertatur à viis suis & uiuat? sine: Nolo mortem morientis, dicit Dominus; reuertimini & uiuite, cap. 33. uiuo ego dicit Dominus, nolo mortem impij, sed ut conuertatur im-

pius à viis suis, & uiuat: conuertimini, conuertimini, & quare moriemini. Conuersio autem quam Deus velle dicitur non potestas sed conuersio, sed conuersio actus ipse est, ad quem, cum tempus aliquod è vita Deus non exceperit, salutem (inquit Celest. Papp. episc. ad Episcop. Gall. cap. 2.) homini admittit qui mortis tempore penitentiam denegauerit; quæ Dei de conuersione, & salute peccatoris voluntas, & desiderium omnium fidelium cordibus, & iudicio insita satis probatur ex illa mulieris Thecutis sententia 2. Reg. 4. tanquam ex fide hac de ea Dei voluntate sententia è Dei imitatione, ut Absoloni parceret, ac reconciliaretur, Patrem Dauidem suadentis. Neque vult Deus perire animam (id est reatam: cogitans ne penitus pereat qui abiectus est, Sap. 11. D. 5. mulans peccata hominum propter penitentiam; inter tam utique ab ipso) Deus dicitur & capite duodecimo: O quam bonus, & suavis est Domine spiritus tuus! ideoque eos, qui exerrant partibus corporis: & de quibus peccata admones, & alloqueris, ut reatam malitia credant in te Domine; quod, ut aliquoties, tam Egyptios oblatinos (de quibus capite precedenti egerat) plagis prius reducere, quam Palestinos (de quibus eo cap.) paulatim, & per partes puniendo ab idololatria renouare contendit: maximeque decorum respicientia adhibita cura, & providentia benignissima eorum conuersione ita prouidentia dicitur Deus ibi, ut eorum exemplo, cum magna reuerentia adponis nos, universum textus concludit: sunt præterea pleraque in sententiam hanc veteris paginæ testimonia.

2. Neque verò in nouo testamento pauciora Matthæ 23. Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & non fecisti, scilicet Prophetarum predicationibus, & nunc corporis sui præsentia, velut alarum fomento calorem, ut pullos suos, vita immortalis indulgens, & in volentem, velut noua generatione, producat: inquit Hilari, can. 24. sine, & post pauca. Huius igitur ac patris terreni ac more congregare eos intra se voluit, ut qui conditi nascendi iam fuissent, nunc alterius generationis erant, & calore consensientis renati in celeste regnum, tanquam pennatis corporibus euolarent, quod quia noluerunt, & itaque oppositam huic nostræ nolitioni voluntatem qua intra se Deus nos recipere, & in regnum celeste volaremus à nobis obtinere Deus voluit; nec tamen ab illis obtinuit, quia ad actum, quem volabat, voluit etiam nobis libertatis iura seruari. Irenæus 4. aduers. Hæres. cap. 72. quod ait: quoties volui congregare filios tuos, & non fecisti: veterem legem libertatis hominibus manifestauit, qui liberum fecit eum ab iniis habentem potestatem suam: sicut suam animam ad vitandam carnalis (voluntate) Dei voluntatē, & non eade: limita habet cap. 72. Chrysostom. tom. 1. homil. 9. de laud. D. Pauli. Ipse quidem vult omnes saluos fieri; ac non omnium voluntas eius voluntati obsequitur, neque ab eo aliquis cogitur: unde, & ad Hierosalem sic dicit quatenus voluit, &c. Vides quod Dominus nos saluare vult: nos autem, quia nos ei non adiungimus, manemus in errore. Matth. 18. sic: non est voluntas patris mei strum qui in calis est: ut pereat vnus de pusillis istius vbi Hieron. quotiescumque perierit aliquis ex pusillis, non voluntate patris perit. S. Thom. minus dicit, & plus significat: quia voluntas eius est ut saluentur, ac proinde parabolam de centum ovis, & vna errante ante quaerita à Pastore, & inuenta, atque eius humeris redacta præmiserat. 1. Petri 3. Patienter agi propter eos nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reuerti: in eandem sententiam frequens scripsit Paulus 1. Thessal. Hæc est voluntas Dei sanctificatio vestra: ut abstinere vos à fornicatione: ut scitis unusquisque vestrum vras suum possidere in sanctificatione, & bonæ quod actuale virtutis exercitium & opus est. Ad Roman. 1. An ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit, Tu autem secundum duritiam tuam penitentiam te adducit, Tu autem secundum duritiam tuam, vel &c. ubi Hieronym. cum possit prohibere peccatorem, vel inferre vindictam, manu conuenit ad penitentiam. Aliisque prætermisissimis veniamus ad celeberrimum eius testimonium 1. ad Timot. 2. omnes homines vult saluos fieri & ad agnitionem veritatis, venire: in quo sententiam nostram

nostram expressè contineri Chrysostomus nuper, non solum docebat, sed vi exploratum supposuit: sicuti & Augustinus de spiritu & litte. cap. 33. post init. sic querens, h. dono Dei etiam hoc (voluntas credendi) quare non omnibus cum omnes homines velit saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire: inferiusculè: Vult autem Deus omnes homines saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, non sic tamen, ut eis aditum liberum arbitrium: quo vel bene, vel male venies iustissime iudicentur & 3. de libero arbitrio cap. 19. Non tibi deputatur ad culpam, quod innotuit ignoras, sed quod negligi quære, quod ignoras. Nec illud, quod vulnerata membra non colligis, sed quod volentes sanare conuenit. Repetit cap. 6. de natura, & gratia.

3. Sed contendunt tamen Recentiores aliquot, qui respectu salutis reproborum solum signi non autem beneplaciti antecedentem voluntatem Deo concedunt, Augustinum in hoc sensu scripsit, & constantius, & locum Pauli hunc, & similia alia intellexisse. Nam contra Iulianum cap. 8. & cap. 103. Enchir. epist. 107. ad vitalem, & Hypognost apud eum lib. 6. sub finem sensum esse ait: neminem saluari nisi quem Deus saluari vult sicut Ioan. 1. dicitur illuminari omnem hominem (qui illuminatur) venientem in hunc modum: quia nemo illuminatur, non ab ipso cui interpretationis eius Affectus Patres consentiunt. Fulgent. de Incarnat. & grat. cap. 32. lib. 2. de remiss. peccator. ad Eutychim. Prosper de lib. arbitrii. Rufin. ad capita gallos. obiect. 4. lib. 2. de vocat. gentium Anselm. & Beda ad eum Pauli locum: quod explicat rursum August. de prædest. sanctor. cap. 8. exemplo Magistris cuius literas non discant, tamen omnes ibi literas docere dicitur, nempe qui literas discunt: quia nemo non ab illo literas ibi docetur, ac dicitur, & c. 97. enchir. eodem sensu, & exemplo explicat illud Matth. 23. quoties colui congregare filios tuos, &c. cuius interpretationis plures habet ex grauioribus antiquis Scolasticis sequaces. Secundo eundem locum interpretatur de corrept. & grat. cap. 14. de omnibus hominibus non indiuiduè, sed secundum genus sexus, & statum, ætatis, & conditionis sumptis, de quolibet aliquem ut dicitur: Omnia animalia fuisse in Arca Noë, & Luc. 11. de Pharisæis decematis omelias, & c. 1. Corint. 10. sicut ego omnibus per omnia placeo: quia inquit placebat omni generi hominum, quod Christi congregabat Ecclesia, quam interpretationem repetit cap. 103. Enchir. sequunturque Prosper 2. de vocat. gent. cap. 1. & 10. constantius ex illo Matth. 10. eritis odio omnibus hominibus. Fulgent. de Incarnat. & grat. c. 31. constantius ex Psalm. 85. Omnes gentes, quasunque fecisti, venient, & adorabunt coram te, & ad Coloss. 1. Reconsilii omnia in ipsum, Anselm. item, & Beda quæ innumeris aliis scripturæ locis posset confirmari. Tertio cap. 15. de corrept. & grat. ait: dici posse velles, quia velles nos facit, salutem, quemadmodum misisse spiritum sanctum clamantem. Abba Pater dicitur: id est nos clamantem: quod placet Hugoni Victorino tractatu 1. lumen. cap. 12. ante med. Ceterum qui plures loco interpretationes adhibet non alia alius tractat, ni retrahat, vna aliam dicit: quia illa magis placeat, & aliis contradicatur. At S. August. etiam, cum duas ex his tribus potestimas interpretationes adhibebatur erat cap. 14. & 15. de corrept. & grat. monet init. capitis: alias a se alibi datas: quo probat potius, non retrahat ex eis vllam, quod scriptum (inquit) est quod vult omnes homines saluos fieri, nec tamen omnes salui sunt: multum quidem magis intelligi potest, ex quibus in aliis opusculis nostris aliquos commemoramus, maxime præcipuam, & quam cum eum locum exponens tam de voluntate Dei erga salutem reproborum etiam agens, frequentius è propria sententia tradiderat.

4. Inde constat huic interpretationi tres obiectas non adiaceri: alioqui cum huius memor efficeret alicui tandem aduersè acquiesceret, eam tunc retraheret. Secundo ex ipsi interpretationibus patet Augustinum eis solum contendere verificari aliquo sensu vero posse Apostoli verba, relata ad prædestinatos solum, & de voluntate consequente ipsorum consensum, & efficaci, ut notat S. Thom. 1. ad Timot. 2. lect. 1. post med. & in 1. Christoph. de Ortega, de Deo Pro. Tomus II.

d. 46. quæst. 1. art. 1. ad 1. Damasceni interpretationem de voluntate antecedente salutis omnium, etiam reproborum cum obiectis hinc concordans his verbis: secundum Damascenum verbum Apostoli intelligitur de voluntate antecedente, & non de consequente, sed secundum Augustinum (his aliis expositionibus) intelligitur, ut sit de consequente: unde exponit eam dupliciter, vno modo, ut sit distributio accommodata pro omnibus, qui saluantur, &c. & sanè tertia ex obiectis Augustini expositio, adhuc voluntatem Dei antecedentem beneplaciti de salute prædestinatorum (ut aduersarij obiectantes contendunt) non probat: siquidem sola voluntate beneplaciti de auxiliorum collatione eius veritas saluatur, quæ pro eo priori salutis voluntas signi tantum voluntas sit: quare non ipsorum sed singulari Aureoli sententiæ fauet: immò ut doctè obseruat ex Sancto Thoma, Ruiz d. 19. lect. 8. num. 14. tres istæ expositiones obiectæ cum illa prima, constanti, & præcipua apud Augustinum recitata n. 2. sine: plenam sententiæ Apostoli intelligentiam constituunt, ita enim S. Thom. quæst. 23. de art. 2. corp. antecedentem, & consequentem Dei voluntatem explicuit, in qualibet actione est aliquid considerandum ex parte agentis, & aliquid ex parte recipientis: & sicut agens est prius facti, & principaliter ita id, quod est ex parte agentis est prius naturaliter eo, quod est ex parte facti: sicut patet in operatione nature: quod ex parte virtutis formativa, quæ est in semine est quod animal perfectum producat, sed ex parte materia recipientis, quæ quando est indispota, contingit quandoque, quod non producat perfectum animal: sicut contingit in partibus monstruosis: ita inquit euenire Dei voluntati antecedenti propria, & beneplaciti de omnium salute, nec tamen omnis impedimentum remotiva, & inde ortæ gratiæ suæ: ut ex prauitate arbitrij creati reproborum lumen intentum effectum non fortiaur: tuncque Deus id, cuius est capax, bonitatis per punitiuiam iustitiam in ea ponit. Augustiniani verò doctrina, Patres Prosper Anselm. Fulgent. & Beda, et prædictis his expositionibus Augustini consenserunt: cui, ut vidimus non aduersantur: eorum loca iam subiiciemus. Quod ipsum, & Scholasticis antiquis vlti venit, qui cum reliquis illam, & postremo referunt & admittunt, tanquam aptiorem, & in qua demum quiescant: ut videre in eis est, speciatim in S. Thom. 1. p. q. 19. ad 1. & 1. ad Timot. 2. lect. 1. post med. scio asserti etiam ab aduersariis quartam eius loci expositionem tanquam Augustini, & aliorum Patrum de voluntate antecedente signi, & secundum quid, quæ nullum in eis fundamentum habet: & si particula secundum quid proprie accipiat, voluntati signi antecedenti, quæ solum metaphora, & impropria voluntas est, contradicere.

5. Sed nostrum hunc eius loci & aliorum scripturæ productorem sensum constantem apud Augustinum, & eius Affectas Patres semper fuisse: alios vero sensus non, nisi hoc nostro retento, datos ab eis esse, & admissos ulterius eorum testimoniis coaceruatis ostendamus. Augustinus ad articulos sibi falso impositos, vel potius Prosper ad obiect. Vincent. obiect. 7. Quod Deus, nec velit, nec possit, quod plures Christiani saluentur, respondet, quamdiu voluntate praua sua mali sunt, saluari nolunt, Deum nec velle illos saluare, æque in sensu composito posse. Sed nulla, inquit, modo credendum est huiusmodi homines in hanc desperationem ex Dei voluntate cecidisse, cum potius alleuet Dominus omnes, qui corruunt, & erigat omnes alios: Iuxta Psalm. 144. obiect. 16. Quod fideles plures, cum orant, fiat voluntas tua, contra se petant, ut cadant, & ruant: quia voluntas Dei hac est, ut æterna morte pereant, respondet, Non hoc veritas dicit, quod hac sit voluntas Dei, ut fideles & sancti à fide, atque innocentia ruant, & pereant in æternum: sed veritas dicit. Hac est voluntas eius, qui misit me Patris, ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo quidquam, sed resuscitem illud in nouissimo die. Quod ergo Pater filio dedit, filius omnino non perdit: idem enim dicit, omne quod dedit mihi Pater venit ad me, & non eiciam foras. De his autem, qui non perseverant, concludit. Illi, cum à pietate deficiunt, non ex Dei opere, sed ex sua voluntate deficiunt. Ad cap. 7. Gallorum, Quibus

busdam filiis, quos regeneravit in Christo, quibus fidem, spem, dilectionem dedit: ob hoc persecutorum non deditur, quia e massa perditionis praesentia Dei, & praedestinatione non sunt discreti: si hoc vult affirmare, quod Deus huiusmodi homines in bonis, quia donauerat, noluerit permanere, & ipse eis causa auersionis exciterit, contra iustitiam Dei sentit, Quod, etsi contra praedestinationem ad materiale peccati sit vigentissimum testimonium; tamen, & huic nolitioni contrariam de eorum salute voluntatem Dei ex supra datis, & dandis eius testimoniis suadet. Maxime, cum ad caput immediatum 8. subiungat: qui dicit, quod non omnes homines vult Deus saluos fieri, sed certum numerum praedestinatorum, durius loquitur quam loquendum est de altitudine gratiae Dei: qui & omnes homines vult saluos fieri atque ad agnitionem veritatis venire: concluditque: ut, qui saluantur, ideo salui fiant, quia eos Deus vult saluos fieri; & qui pereunt ideo pereant, quia perire meruerunt: Non quia Dei de salute ipsorum, cui non annuerunt, voluntas defecit: in eandem sententiam de generali Dei erga omnium, & singulorum hominum, etiam infidelium salutem scribit 1. de vocatione gent. a cap. 4. lib. 2. toto, maxime cap. 9. 10. 14. 23. 24. 25. & 28. ex cuius fide haec solum transcribam: sicut, qui crediderunt, iuvantur, ut credant; sic etiam, qui non crediderunt, iuvantur, ut credant: & quemadmodum illi in sua habent potestate, ut credant: ita & isti in sua habent potestate ne veniant: Fitque manifestum, quod diversis atque innumeris modis omnes homines vult Deus saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, sed quid veniunt, Dei auxilio dirigitur, qui non veniunt, sua pernitentia reluctantur. Qua in sententia multus praeterea est cap. 30. & 31. & cap. 104. Enchir. August. ipse voluntatem salvandi omnes (quam ad praedestinationem restrinxisse visus erat c. 103.) omnino absolutum explicat esse. Nam eam, quam solum ex parte Dei, quasi conditionatam, atque a creato arbitrio suspensam, quoad effectum, etiam respectu eorum in quibus effectum non habuit, ut hic contendimus: quapropter inquit cap. 104. etiam primum hominem Deus in ea salute, in qua conditus erat custodire voluisset, eumque opportuno tempore post genitos filios sine ulla interpositione mortis ad meliora perducere: ubi iam non solum peccatum committere, sed neque voluntatem posset habere peccandi, si ad permanendum sine peccato, sicut factus fuerat, perpetuum voluntatem habiturum esse praesisset: quia vero eum male usurum esse libero arbitrio, hoc est peccatum esse, praescebat ad hoc potius preparavit voluntatem suam: ut bene ipse faceret, etiam de maleficiente.

6. Anselmus in id Matthaei 26. fiat voluntas tua: Scribit, dua sunt voluntates in Deo. Alia misericordia, qua non est cogens, nec aliquid libero arbitrio aufert; qua vult omnes homines saluos fieri: quod tamen in libera voluntate eorum positum est, &c. inferius, in terra multi contradicunt voluntati Dei; illi scilicet quae est ex misericordia, cum enim veller, praeus etiam saluare, si vellent: tamen ipsi contradicunt operibus huic voluntati: orat ergo, ut Deus faciat alios terribiliores tales, qui nullo modo voluntati Dei resistant: & libro de voluntate Dei longe à medio. Voluntas approbans in Deo est, qua vult omnes homines saluos fieri: quoniam nullum prohibet, quantum ad se, saluum fieri; immo, si quis ad hoc laborat: approbat, fuit: vult omnes homines saluos fieri; id est non cogit aliquem damnari, qui, ut dixerat, eum etiam ex se saluare volebat, qui perierat. De Fulgentij, & Bedae, qui etiam Augustiniani doctrina sunt, mente, & eorum locorum intelligentia eadem ex aliis argumentis Theologicis, quae pro eadem veritate ex ipsis efformamus constabit inferius: sicuti & de Prospero & Augustino iam ab Ecclesiae initio innotam hanc fuisse Patribus sententiam, & eisdem argumentis ab ipsis attractis postmodum ostendimus. Nunc autem eius testimonij, quibus veritatem hanc absque argumentis fuisse, atque ad purum nobis tradiderunt.

7. Dionysius cap. 4. de divinis nominibus. toto ex summa bonitate, pulchritudine, & amore summo Dei voluntatis eius, in ea, quae creatis omnibus, nullo excepto, bona, cum physice, tum moraliter rationalibus bona

sunt, colligit, ac statuit: idque solis exemplo explicat, & confirmat sub initio. Si aliquis inquit non pariter hoc, non infirmitas, aut pravitas est illuminata ipsius distributionis; sed non extensorum ad luminis participationem propter luminis accipiendo importunitatem: subiecit: Similitudinem luminis cum fulgore immittens quibusque plurificis fontibus ipsius radij traditiones, & sicut omnia ad seipsam vocans: unde & callos dicitur, id est pulchrum à vocando, circa medium. ipse omnium causa propter bonitatis excessum cuncta amat, cuncta facit, cuncta perficit, cuncta continet, cuncta convertit: cap. 8. sic explicat ad divinum, in quantum etiam iusta est, bonitatem pertinere omnium liberationem, & salutem. Omnia existentia salvatoria omnium bonitate, à casu propriorum bonorum liberat: secundum quod uniuscuiusque verum, quae saluantur, suscipit natura: Propter quod, & liberationem ipsam nominant Theologi, in quantum non sunt existentia ad nihil esse cadere, & in quantum non sunt existentia ad peccatum & inordinatum fallatur, & minoratum quandam patitur propriorum bonorum, & hac à passione, & infirmitate, & privatione liberat: implet, manet habens, & pene infirmitatem supportans, & infirmus à malo: magis autem stans in bono, & periculum bonum adimplens, & ordinans, & statuens & ordinans in ordinem ipsius, &c. Quin, scilicet, bonitas, & voluntas ipsius nos, quantum ex se est, in bono statens nostro abusu vincatur: lege à medio ad finem capitis, & commentarium S. Thomae. His similia ex summa Dei pace cap. 11. deducit creatis cunctis, quatenus capacia sunt, & inter se, & cum Deo velle, & communicare pacem: idque etiam, cum peccatis nostris à Deo discordantibus reconcilians nos, & omnia sibi, voluntate sibi sua hac pacifica, & benigna providentia sua in Christo, & per Christum de caelesti Hierarchia, & immensum, & infinitum divini luminis pelagus semper paratus est, & per omnes ad participandum.

8. Sanctus Ignatius epistolae 6. ad Philadelphum: sub iuit, ait infideles etiam, & sceleratos moneos, hortandosque ad penitentiam, Amator enim hominum est Deus noster: & vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire; propter quod, & solum enim facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos: cuius utilitatis etiam Dominus volens esse imitator, efficit perfectis sicut Pater vester effectus perfectus est: vultus lib. 4. c. 7. 1. vis à Deo non fit: sed bona sententia volutas, quae animi sententia vilitate phasi dicitur, ad illi omnes: & propter hoc consilium quidem tam de omnibus: posuit autem in homine pietatem electum. Ephrem Syrus. Deus animarum nostrarum vulsores facit. sermon de vita Relig. atque Monach. pag. 6. Spectamus à nobis mirabiliter sapient: omnes enim nos salvari cupit, & omnes regni sui haeredes, & possessores fieri desiderat: & ferat. 1. de compunctione cordis perpena Dei in omnes benignitatem qua quotidie largi beneficiis omnes afficit, gratiaque sua omnium corda visitat verus finem concludit: cernis quanto desiderio salutem nostram facit, Clem. Alex. 1. Praedag. cap. 8. Deum omnia & maxime hominem amare ait: & nihil aliud facere Deum, quam produsse: & homini Deum in omnibus, & sua sponte eum gerere, & sollicitum esse de illo: ac late ibi atque alibi frequenter docet non bonis solum datis, sed supplicis inflictiis hominis salutem intendere. Damasc. dialogo contra Manicheos pagina penult. de Iudice operis aut de se peccata inflicte causam non esse, sed potius dolentem suis delictis: quoniam enim iudicet, non tam primaria voluntatis (qua vult non fieri, quae puniat) ratione indicat sed secundaria. Primaria enim voluntas est illa, quod quispiam ex se ipso vult. Secundaria autem illa, quod quispiam causa vult. Primaria nempe Dei voluntas, quae contingunt causa vult. Primaria autem agere ex se ipso vult omnes homines saluos fieri, atque ad agnitionem veritatis venire: cum autem peccamus voluntatem nostram causa nos castigare vult, ita primaria Dei voluntas bonitatis est; secundaria infirmitas, & 2. de hae capitis fine ait, Deum praesertim, praecedentemque velle animi saluari, & regnum eius consequi. Non enim ad puniendos nos plasmanit, sed, ut efficiat nos bonitatis sua participes, ut bonus; peccantes autem puniri vult, ut iustus. Dicitur igitur prima praecedens voluntas, & acceptio ex ipso existens; secunda vero voluntas sequens, & punitio

permisso ex nostra causa existens. Non tacebo Auicennam 9. Metaph. cap. 6. longe à medio qui Theologicam hanc veritatem naturalem assecutus nomine etiam primæ voluntatis Dei, sicut Damascenus expressit. Non erat bonum permitti utilitates frequentes, vel semper, propter accidentia mala rara: igitur bonitates, quas sunt ex his rebus, fuerunt volita prima voluntate (Secundum modum, quo convenit dicere Deum velle res) & fuit volitum malum, etiam secundum modum, qui est per accidens, & præsum fuit illud futurum necessario: nec tamen curatum est de eo: quare permittitur est volitum, ut ait cap. 7. & Damasc. aiebat qui citato Dialogo inter. med. & sine dixerat, ut boni finis, tum ex Deo, tum ex nobis manat: Deus itaque, quod suarum partium est dat, ut bene finis: at nos &c. & subinferius: ipse quippe omnibus, tum ut sint, tum, ut bene, ac prædare sint præbet: soli nimirum inistat, bonitatis sua radios ad omnia opera sua diffundens: &c. nec multo post: Ac sine Deus, ut qui natura bonitate, ac misericordia præfuit, peccatum non vult, nec mortem peccatoris, nec vitium exitio delectatur, nec ira effectum obidetur, verum omnibus bona facit.

9. Chryl. Ios. Ios. I. in epistol. ad Ephes. iuxta beneplacitum (inquit) voluntatis sua: Hoc est: proprietate, quod volumus hoc vult: beneplacitum eius (ut ita dicam) ista est: obique enim beneplacitum præcipua voluntas est: post pauca: beneplacitum igitur primarium voluntatem dicit: vehementem scilicet, & quæ cum desiderio, & beneplacitum sit, quam habet: erga nos: infra: Hoc est: vehementer concupiscit, vehementer desiderat nostram salutem, & homil. 7. in Ioann. ad id: illum nam omnem hominem, ait: illuminat profecto, quantum in ipso est. Siqui autem &c. & in 2. Genes. homil. 11. fine: & nos item, si voluerimus, quod nos facimus est: facere, nihil prohibebit eadem nos bona consequi, liberalis enim Dominus, & vult omnes homines salvi fieri, & ad agnitionem veritatis venire: quæ reperi ad idem caput tom. 1. homil. 21. inter med. & fin. ad Rom. 9. Ios. 16. sic de Pharaone. Tuli illum molitamentum ad penitentiam inducere volens. Nisi enim hoc voluisset, tandem eum vitæ non tulisset: & in caput idem de Iacob & Elau, quam cum ad Deum attinet salvi fuissent omnes tribus Israël: id, & omnes mortales & homil. 80. in Ioann. Ios. 3. de Chirilo Domino, & de virtute sua divina dictum ait: ego servabam eos: & quæ delicti mihi ego custodiam. & nemo ex eis perit nisi finis perditionis subdique, & nimirum solus ille tunc perit: sed multi postea: dicit autem: nemo ex eis perit: id est: quantum est ex mea parte, non perdam, quod mansuetissimus alibi dicit non eiciam foras: si vero per se ipsos excident, non ex necessitate ad me traho, lib. 1. de provid. hinc, quod non communiter solum omnium curam gerit, sed singulorum auidas licet dicentem: non est voluntas eorum Patre meo, qui in celis est, ut perent unus de paup. istis, de his dicens, qui in illum credunt: cupit esse quidem, & eos qui non credunt salvi fieri mutarique in melius, & credere, sicut Paulus ait: vult omnes homines salvi fieri, & ad agnitionem veritatis venire: & ipse ad Iudeos. Non veni vocare in seors, sed peccatores ad penitentiam.

10. Cyrill. Alexand. lib. 11. in Ioann. cap. 21. post med. perditionem Iude præcipua voluntatis contra diuinam multis ponderans, sic inter alia ait. Christus, quantum ad ferendam opera illi attinere, servasset hominem, nisi vult ipse in perditionem inisset: gratia igitur in illis effulsi, servavitque omnes, qui cooperantem ei voluntatem tradiderunt: sic enim saluti nostre modus dispositus est: & lib. 1. cap. 11. sub init. obiectat, quomodo verbum erat lux vera illuminans mundum, si tandem non illuminavit eum, & tandem magnam eius partem in tenebris reliquit? Hoc, ne quis obicere possit: dicitur in illis, & mundus ipsum non cognovit. Non dicitur Deo ait, & eternam hanc lucem, sed imbecillitatem suam mundus accusat, illuminat enim finis, repellit autem gratiam creaturæ, quæ intelligendi acumen, ut natura Deum cognosceret sibi dato abusa est, & ut prob. 4. ad creaturas vim inspicendi cernerit. Gregor. Nyssen. de Orat. dominica in id, fiat voluntas tua sicut in celis. voluntas Dei salus hominum est: Orat. in canti

circa med. Notum est divina voluntatis institutum: vult enim Deus omnes homines fieri saluos, ac veritatis ad cognitionem venire, orat. catech. long. à med. cuius voluntas, & opus eorum est, quæ sunt vita, à quo etiam homo deductus est ad vitam: consonat Philo in cant. aliusque postremo loco ad id Psalm. 26. quoniam ira in indignatione eius, & vita in voluntate eius quod Basil. explicans de Deo etiam, dum praus in hac vita punit. Medici etiam, dum asperis medicamentis, ac ferri aculeis morbis corporis ægri occurrunt, exemplo præmissio: hoc, inquit, Deus vult: hoc est ut omnes eius vitæ participes sint, circumstantia vero panarum, non ipsius voluntate sunt, sed pro merito eorum, qui peccaverunt inferuntur: vitam itaque Deus cuique propria voluntate tribuit, iram vero sibi quisque thesaurizat in die ira, & revelationis, & iusti iudicii Dei. Ut hæc Deo videatur extranea: illa vero salutis nostre voluntas solum Deo propria, ac nomine voluntatis Dei intelligenda: quemadmodum id Orationis dominicæ fiat voluntas tua. Patres alij intelligunt: recitandi in argumento efformando ab Ecclesiæ oratione pro omnibus, etiam sceleratorum, & infidelium salute. Athanas. orat. contra idola pag. 2. ita quidem opifex rerum genus humanum condidit in eo statu permanere voluit: sed ipsi neglectu meliorum: &c. & lib. de humanit. Verbi cuiusque corpor. aduentu pag. 4. Ad istum igitur modum Deus nomen fecerat, & in incorruptibilitate perseverare volebat, homines autem: &c. similis. scribit Arnobius in Psalm. 146. à med. & lib. 2. aduers. gent. vers. med. Occurrentes in verba 1. ad Timoth. 2. si Deus vult, quare non fit? respondet: non fit, quia illi nolunt. Nihil enim ex necessitate facit in nobis Deus. Epiph. heres. 66. post epist. Marcelli pag. 3. Propter excellentem iustitiam, & eximiam bonitatem omnes: & omnia utilisima esse voluit, & sua bona omnibus proposuit: iuxta permixtionem vero liberi arbitrij omnibus propria voluntate uti concedit, ut quisque, quod voluerit, faciat.

11. Sed & latinorum Patrum eadem perpetuo sententia fuit: ut patet ex datis Augustini, Prosperi, & aliorum testimoniis constat, pleniusque ex inflicendis constabit. Lactantius de ira Dei cap. 14. fine. Huius rei testis est Marcus Tullius in libris de legibus ita dicens: sed omnium, quæ in Doctorum hominum in disputatione versantur, nihil profecto est probabilius, quam plane intelligi, nos ad iustitiam esse natos, quod, si est verissimum, Deus ergo vult omnes homines iustos esse: id est Deum & homines ebaros habere, Deum scilicet honorare, tanquam Patrem, hominem diligere, tanquam fratrem. Tertullian. 2. contra Marcionem Bonitas Dei prior secundum naturam, & severitas posterior secundum causam illa ingenua, hæc accedens: illa edita, hæc adhibita. Nec natura enim in operata debuit continere bonitatem, nec causa dissimulatam evasisse severitatem. Alteram sibi, alteram rei Deus præstitit & exhortatur, ad castitatem, voluntatem, quæ nobis bona, & sibi placita, & salutem Deus vult, meram, totam puram absque involuntarij mixtura vocat: quæ vero punit, aut mala permittit ob nostram, non ipsi placitam, voluntatem, non totam, neque meram, sed mixtam: ex indulgentia, inquit, est quodamque permittitur: quæ, etsi sine voluntate non est, quia tamen aliquam habet causam in loco, cui indulgetur: quasi de invita venit voluntate, passa causam sui, quæ cogit voluntatem vide qualis sit voluntas eius cuius altera sit causa. Hieronym. ad id Malachi 1. Filius honorat Patrem, & servus Dominum, scribit. Vult itaque primum Deus, ut Filij eius simus, & bonam voluntate faciamus: sin. hoc consequi volumus, ut saltem, servus nos habeat, & à malis per suppliciorum formidinem recedamus: & ad id Roman. 1. An ignoras, quod benignitas Dei ad penitentiam te adducit: tu autem: &c. cum possis prohibere peccantem, vel inferre vindictam, manuit converteri ad penitentiam. Ambros. 1. de parad. cap. 8. ante medium Nec Iudeos omnes credituros sciebat: & tamen ait. Non venit nisi ad omnes perditus domus Israël: ergo non in mandante culpa est, sed in prævaricante peccatum est: & quod in Deo fuit, ostendit omnibus, quod omnes voluit liberare. Paulin. Epist. 1. ad Aprum. Hinc in omni loco plura quotidie mirabiliora solito signa crebrescunt: ut omnem (quantum in se est) hominem saluum faciat.

CERTAMEN III.

Hanc ipsam erga omnium salutem redamque vi-
tam Dei de tuo antecedente voluntatem, at-
que ex parte tui actuum vultusque, & secundum quid
proinde, non absolute efficacem Patres idem asserunt
domi conditionatam obiective esse explicant, si velimus
scilicet: quod licet respectu nostri iusti, rectique con-
sensus proprie obiecto conditionato non sit in obler-
uandis certam, 1. numer., 4. tamen eo loquendi mo-
dissime explicatur voluntatis Dei ex parte sua abso-
lute preconcepta de recta vita, & honesto nostro consen-
sus antecedentia, cum nondum consensus noster abso-
lute accesserat, sed quasi in hypothesi, & suspense in-
uebat, de salutis voluntate antecedente diuina sua con-
ditione recta nostrae vite ex parte obiecti conditionatam
propriam ex parte obiecti esse posse constare ex dictis ibi-
dem, in traque eandem cum voluntate opposita de dam-
natione si in peccato decederent homines, comparabili-
mus. Ad institutum Ambrosius in locum 1. ad Timoth.
2. rogat: cur non omnes, quos vult Deus, saluentur.
Respondet autem: In omni locutione sensus est: conditio
latet, quam sic explicat: vult enim Deus omnes salu-
tari, sed si accedant ad eam. Non enim, si vult, ut no-
lentes saluentur, sed vult illi saluari, si & ipsi nult.
Nam vultque, qui legem omnium, nullam exceptis a salute.
Namque non melius idcirco proponi in publico, ut omnes
se ostendat velle sanare, si tamen ab agris requiratur,
eandem sententiam Pauli ibidem explicat Hieronym. si
ipsi tamen vocati Deo consentire voluerint. Cyrill. Alex-
and. tom. 2. lib. 3. in illa. ad eam cap. 28. dicitur au-
tem: eandem sententiam eodem pacto declarat qui (Deus)
seruare populi (de lege ordinaria) spondem veluti serua-
toris nostri verbis pariter: idem ostendit Athanas. Clem.
passione, & cruce Domini ex interrogatione Christi ad
caecum, & lumaticum, si crediderit, vtros sanaret. Aug-
ustin. ad illud Rom. 11. vide ergo bonitatem (bonam Dei
voluntatem) & seruitutem Dei: in eos quidem, qui ce-
cidissent seruierunt, in te autem bonitatem Dei, si per-
maneris in bonitate, alloquit, & tu exideris, sed &
illi, si non permanferint in incredulitate, inferunt: ita
exponit cap. 27. contra Adimantum Manich. Simul
etiam ostendit, in nostra potestate esse, vt vel inferi boni-
tati ipsius, vel excideri seruiamus, mercamur: quod defe-

2. Non pauci alia Patrum testimonia pro conditione obiectivae voluntatis deducunt, etiam Augustinus, Augustinus, et aliorum, testimonia. Addendus Fulgentius lib. 1. de peccator. merit. & remiss. cap. 11. ad illud Iuliani. Si volueritis, & audieritis & id cap. 3. si conatus fueris, & inveniueris salutus estis subiungens: in hoc agnoscimus conditionalem Deum, & praecepto vultur, & promissio quippe, si conatus fueris, ostendit e converso conditionem saluti omnino pendere. Hae est igitur mens Deum, hominemque conditioni, inter indicem, qui suae utilitatis misericordiam praestat, & peccatorem, qui misericordiam iusto indicantem expectat. Beda quæst. 13. vult: fac: ita Deus nobis bona sua promittit, ut tamto laude nostro acquiratur: quod si voluerimus laborem in nobis, quæ bene agimus, nobis cooperabitur, idem docet Paulus ad Rom. 8. illi verbis: Si autem scis, & heredes heredes quidem Dei: coheredes autem Christi, si tantum comparaveris vobis & congruisceremur. Conditionalis facit, iuxta Ambrosium, Chrysostomum, Theodoretum, Bedam, ex Augustino vtramque glossam, Lyram, Cyprianum lib. 1. epistol. 1. lib. 3. ad Quirinum cap. 16. fac: Caiet. Salustianus, Tolertum, & reliquos interpretes: qui conditionalis obiectivae voluntatis Dei, & hominum etiam propter salutem salutis moralis in illis Samuelem vult de regni perpetuitate in domo Saulis, si praeceptum Dei non transgrederentur, contineri affirmat ad Abiam quæstionem. 12. Lyræ & alius interpretibus ad ea verba Reg. nec entidit: quod si fecisses, iam nunc praeceptum Dominus regnum tuum. Hinc ad Enchirid. Colancti de Sacram. pœnit. & cap. 14. vobis folio 99. vbi ait: Hæreticis impij, quod semper pererentur de sua imbecillitate, nisi confiteretur Deum, semper paratum esse ad infirmitatem nostram per gratiam suam sublemandam, modo, si quis infirmitati obediens, ad iudicantem, ad adiuvantem confertur, & obsequi velimus: & cap. 5. fol. 90. dixit: Deum, qui est benigius, ac misericors, ut non tantum voluit in minem non peccare sed, & vultis hominum lasum in adeo, quantumlibet criminisum, resurgere, quæque rapere scæ.

3. Accedunt conditionalia plura fœdera à Deo in Ifaëlitis in ita Exod. 19. deut. 29. 30. 1. Paralip. 16. Eccles. 15. Hierem. 17. & 18. Ezech. 18. Ifa. 1. & 4. & alibi quæ, quia in figura contingebat illis pactum De conditione ætatis de æterna salute omnium hominum concedenda sub conditione quod eius mandata lærent continerent: Matth. 6. si quis vult venire post me non negabit seipsum cap. 19. si vult ad vitam ingredi serva mandata Dei. Ioann. 8. si quis servaverit mandata mea, non morietur, nec vivet in æternum. cap. 12. si quis mihi non fraverit, non frascabit cum Patre meo, Apocalyp. 1. si quis audierit vocem meam, & æverit: non tacebit intro ad illum: & alia quæ plurima. Illi autem cum voluntatem antecedentem habebat, quantum ex fœderis conferendi salutem, & vitam æternam, etiam pendente à conditione nostri boni vult gratia ad ipsum sufficiens à Deo prestantia, ita, ut per ipsum conditionem non adimpletio, non fter, promissiones illæ simulare, fraudulente, mendacisque forent: vbi de omni promissionis, & pacti: cum animis facienti, quod ex parte promissionis, & pacificatis abest, commuatur moraliter Doctores docent: id quod fecus habet in parte obiecti pendenti homines, si non obediunt, aut in peccato cessant. Neque enim ea conditionata obiectivae voluntas Dei supponit, deulotivæ voluntatem antecedentem, quatenus est ex parte Dei, siue facienti quæ pæne in ipso est, ut pæna infigatur: quæ necesse fuit, ut aliquid esset actiua, & Patres recitari testantur, ea vero voluntas scriptura, & Patres recitari testantur, ea vero voluntas pæne ex parte obiecti conditionata fatis est, ea vero voluntas in ditionem, in alioque magis ad eius pæne comminationem. Mito alioque rationes, quæ perperam vult noster Ruiz d. 20. fect. 2. concl. 1. à numero, & ex figura pacti promissorii, siue promissionis, & pacti: sed contractus cuiusvis conditioni cum aliquo ex parte pacificæ.